

Základy forenzních věd

PSYCHOLOGIE VÝSLECHU

Mgr. Jaroslav Hrabálek

VÝSLECH

- **Procesní úkon z pohledu trestního práva**
- **Specifická forma sociálního styku (forenzní psychologie)**
- **Kriminalistická metoda**

VÝSLECH V POJETÍ TRESTNÍHO PRÁVA

- **Procesní forma k získávání výpovědi od vyslýchaného**
- **Důkazní prostředek**
- **Vyžadování potřebných vysvětlení (§ 158 odst. 3)**
- **Výslech svědka (§ 97 – 104)**
- **Výslech znalce (§ 108)**
- **Výslech podezřelé zadržené osoby (§ 76)**
- **Výslech obviněného (§ 90 – 95)**
- **Výslech obžalovaného (§ 207 – 208)**

VÝSLECH V KRIMINALISTICKÉM POJETÍ

„Kriminalistická metoda, kterou se na základě zákona získávají formou výpovědi kriminalisticky a právně relevantní informace z paměťových stop uložených ve vědomí vyslýchaných osob, za přísného dodržení zákonem daných práv a povinností vyslýchaného i vyslýchajícího“

PAMĚŤOVÉ STOPY

- Paměťové stopy vznikají zprostředkovaně cestou lidských smyslů a jsou zásadně ovlivněny vlastnostmi osoby, která je má ve své paměti
- Tvorba paměťových stop není dostatečně exaktně objasněna (paměťové stopy krátkodobé, střednědobé a prakticky trvalé)
- Paměťové stopy nevznikají okamžitě po příslušném vjemu (různě dlouhá doba)

VÝSLECH KRIMINALISTICKÉM POJETÍ

- **Analytická fáze**

- **analýza znalostí, schopností a psychického stavu vyslýchaného,**
- **analýza dosud shromážděných materiálů,**
- **analýza osobnosti vyslýchaného**

VÝSLECH KRIMINALISTICKÉM POJETÍ

▪ Syntetická fáze

- určení cíle výslechu
- určení pořadí výslechu u jednotlivých osob
- určení vhodného času a místa výslechu
- určení pořadí otázek
- určení zda a jaké věcné a listinné důkazy, materiály budou či mohou být předloženy vyslychanému
- určení zda provést konfrontaci či rekognici
- určení osob přítomných při výslechu a jejich rozmístění v místnosti
- určení technických prostředků, které budou použity

VÝSLECH A PSYCHOLOGIE

- **Orientační zhodnocení osobnosti vyslýchaného (kupř. rysy osobnosti, vlastnosti, temperament, charakter)**
- **Navazování a rozvíjení psychologického kontaktu**
- **Ovlivňování ochoty vyslýchaného spolupracovat a odpovídat**
- **Řešení interpersonálních konfliktů, vysledování jejich příčin a jejich eliminace**
- **Zmírnění stresu vyslýchaného**
- **Samotné vedení výslechu a to s přihlédnutím ke specifice a jedinečnosti vyslýchaného**

STADIA VÝSLECHU

- 1) Úvodní stadium
- 2) Stadium souvislého líčení (monolog)
- 3) Stadium otázek a odpovědí (dialog)

VÝSLECHOVÉ SITUACE

- **Vyslýchaný je ochoten, ale není schopen vypovídat**
- **Vyslýchaný není ochoten ani schopen vypovídat**
- **Vyslýchaný je schopen a ochoten vypovídat**
- **Vyslýchaný je schopen, ale není ochoten vypovídat**

KONTAKT VYSLÝCHAJÍCÍHO S VYSLÝCHANÝM

- **Vhodný způsob vyzvání osoby k výslechu**
- **Vytvoření správné výslechové situace**
- **Správný způsob chování vyslychajícího**
- **Vhodná forma seznámení vyslychaného s jeho procesním postavením a předmětem výslechu**
- **Poznání osobnosti vyslychaného a volba vhodného psychologického přístupu**

ANALÝZA V PRŮBĚHU VÝSLECHU

- Komparace údajů ve výpovědi s ostatními údaji
- Verifikace vnitřní shody údajů ve výpovědi
- Vyjasnění dalších okolností

PŮSOBENÍ NA VYSLÝCHANÉHO

- **Odhalení, objasnění a odstranění příčin lži**
- **Podporování kladných vlastností vyslýchaného**
- **Využití vnitřních rozporů ve výpovědi a rozporů mezi výpovědí vyslýchaného a ostatními důkazy**
- **Udržování vyslýchaného v emotivním napětí a využití tohoto stavu**
- **Využití reflexivních úvah lživě vypovídajícího**

PŘÍČINY NENAVÁZÁNÍ KONTAKTU

- **Aktuální projevy vyslychaných osob - zejména jejich nezájem komunikovat**
- **Strach z následků výpovědi, aktuální psychický stav vyslychaných (např. osoby pod vlivem psychotropních látek), stud (především u deliktů sexuální povahy)**
- **Neochota znovu opakovat výpověď, pocity křivdy, nerovnosti**
- **Antipatie k vyšetřovateli, nedůvěra k policii, mentální úroveň**
- **Nejasné, nevhodně kladené otázky, arogance, hrozby, šablonovitost jednání, nezkušenost,**

BRITSKÝ MODEL PEACE

- **P = planning and preparation (plánování a příprava výslechu)**
- **E = engage and explain (navázání kontaktu a poučení, vysvětlení)**
- **A = account (zpráva, líčení a vyprávění)**
- **C = closure (závěr výslechu)**
- **E = evaluate (vyhodnocení, zhodnocení výslechu)**

KONFRONTACE

- **Předchozí výslech konfrontovaných osob**
- **Existence rozporů v závažných okolnostech**
- **Předpoklad výrazného přispění konfrontace k objasnění věci**
- **Nemožnost vyjasnění existujících rozporů jiným způsobem**

VÝSLECHY DĚTÍ

- **Neopakovatelný úkon**
- **Výslech svědka – osoby mladší 18 let**
- **Doslovný přepis výslechu + videozáznam**
- **Často se jedná o jediný důkaz**
- **Důležitost při znaleckém zkoumání a soudním procesu**
- **Zamezení přímého kontaktu s advokátem**
- **Zamezení sekundární viktimizace**

VÝSLECHY DĚTÍ

- **Navození atmosféry důvěry**
- **Zvážení přítomnosti oběti při čtení úvodu**
- **Nechat dítě co nejvíce mluvit samotné**
- **Pečlivé poučení oběti (pravda x lež, odepření výpovědi)**
- **Vyvarovat se sugestivních a návodných otázek, nebýt příliš empatický**
- **Získat odpovědi na 7 kriminalistických otázek**
- **Na závěr odpoutání dítěte od traumatizujících témat**

VĚZŇOVO DILEMA

